

Lisa 3.

Kaasamistabel: Ettepanekud Eesti seisukohtadele Euroopa Komisjoni 16. juulil 2025 avaldatud ettepanekule instrumendi „Globaalne Euroopa“ loomiseks, mis on osa Euroopa Liidu pikaajalise eelarve ettepanekust perioodiks 2028–2034, mis hakkab katma ELi laienemis-, naabrus-, rahvusvaheliste partnerluste ja humanitaarabi poliitikat ning mille alla kuuluvad varasema ELi 2021-2027 eelarveperioodi naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument (NDICI/Globaalne Euroopa), ühinemiseelse abi instrument (IPA III), humanitaarabi instrument, Ukraina rahastu, Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu ning Moldova Vabariigi reformi- ja kasvurahastu.

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Kommentaar
Siseministeerium	<p>Siseministeerium toetab määruse ettepanekut, kuna see omab laialdast positiivset mõju, eriti kodanikuühiskonna arendamise valdkonnas. Euroopa Liidu (edaspidi: EL) välistegevuse raames jääb inimõiguste, demokraatia ja kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamine prioriteediks. Toetust antakse nii piirkondlike kui ka ülemaailmsete programmide kaudu, järgides arengukoostöö tõhususe põhimõtteid ning tagades kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste kaasamise poliitikakujundusse ja kestliku arengu eesmärkide elluviimisse. EL toetab kodanikuühiskonna tegutsemiseks soodsat keskkonda, tagades juurdepääsu teabele ja võimaluse osaleda otsustusprotsessides. Vajaduse korral võib toetus olla paindlik ja kiire, sealhulgas ilma avaliku taotlusvooruta, näiteks kriisiolukordades või inimõiguste kaitsjate toetamiseks. Toetust on võimalik anda ka organisatsioonidele, kellel puudub juriidiline isikustatus vastavalt siseriiklikule õigusele. Lisaks eelmainitule soovib Siseministeerium juhtida tähelepanu kahele üldisele aspektile:</p> <p>1. Koostoime teiste instrumentidega</p> <p>Määruse eelnõu kohaselt toetab Globaalse Euroopa instrument tegevusi, mida saab toetada ka riigiplaaniga hõlmatud toetusmehhanismidest: ränne, varjupaik,</p>	<p>Nõustume märkusega inimõiguste, demokraatia ja kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamise ja toetuste õiguspärase kasutamise osas ning oleme püüdnud neid kajastada ka instrumendi seletuskirjas.</p> <p>Koostoime osas teiste instrumentidega peame vajalikuks välja tuua, et Globaalse Euroopa instrument on 90% ulatuses ODA (ametlik arenguabi) põhine instrument. OECD DAC reeglite kohaselt saab ODA kuludeks liigitada kulusid migratsiooni vallas, mille põhieesmärgiks on toetada partnerriigi arengut, vähendamaks riigist alguse saava migratsiooni mõjusid doonorriikides. Näiteks on ODA rahastuse toel võimalik adresseerida migratsiooni juurpõhjuseid: tugevdada tervishoiu valdkonda, haridussüsteemi, parandada inimeste elujärge jne, kuid mitte suurendada otseselt piirivalve võimekust (nt läbi piiritaristu ehituse). Samas on Globaalse Euroopa instrument sidunud varasemast selgemalt migratsiooni- ning välisrahastuse poliitikad. Vastavalt instrumendi</p>

	<p>julgeolek. Kuna Euroopa Komisjoni määruste eelnõud 2025/0540 (toetus varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale; AMIF), 2025/0541 (toetus Schengeni alale, integreeritud piirihaldusele ja viisapoliitikale; BMVI) ja 2025/0542 (toetus sisejulgeoleku valdkonnale; ISF) toetavad tegevusi ka kolmandates riikides, on vaja suuremat selgust, kuidas Globaalse Euroopa instrumendid ja eelmainitud määruste eelnõud omavahel suhestuvad.</p> <p>2. Toetuste õiguspärane kasutus</p> <p>Globaalse Euroopa instrumendiga seatud eesmärgid on ambitsioonikad ja asjakohased, mille tarvis eraldatakse programmile märkimisväärne eelarve. Selle puhul on oluline tagada tõhusaid järelevalve- ja kontrollimise mehhanisme, mis aitavad maandada korruptsiooniohte väljaspool EL-i ning tagada järelevalve rahade õiguspärase kasutamise üle.</p>	<p>regulatsiooni artiklile 12, on võimalik peatada rahastust partnerriigile, kellel esineb märkimisväärseid puudujääke oma kodanike tagasivõtmise osas vastavalt määrustele 810/2009 ja 2018/1806, mis käsitlevad viisareegleid.</p>
Kliimaministeerium	<p>Kliimaministeerium toetab Globaalse Euroopa instrumendi raames kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamise toetamist väljaspool Euroopa Liitu, nagu on välja toodud Euroopa Komisjoni ettepanekus. Peame seda vajalikuks globaalsete eesmärkide saavutamiseks nimetatud valdkondades, sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppe ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmiseks. Samuti toetame algatuses keskendumist kriitilistele toormetele, energeetikale, digitaliseerimisele ja transpordialasele koostööle ning peame oluliseks Ukraina abistamist.</p>	<p>Arvestame märkusega määruse eelnõu esialgsete mõjude analüüsi kokkuvõttes ning on kajastatud seisukohtades 5.11. Ukraina toetamise olulisus on välja toodud seisukohas 5.2.</p>
Justiits- ja Digiministeerium	<p>Toetame Euroopa Liidu (EL) välistegevuse puhul põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtetest lähtumist.</p>	<p>Oleme märkusega arvestanud määruse eelnõu esialgsete mõjude analüüsi</p>

	<p>Euroopa Liidu välistegevuse üks üldeesmärkidest on demokraatia, õigusriigi ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise edendamine (vt EL lepingu artikli 3 lõige 5 ning artiklid 8 ja 21). Need põhimõtted moodustavad ühtlasi Euroopa integratsiooni alusväärtused ning seetõttu on nende edendamine väljaspool liitu lahutamatult seotud ELi enda legitiimsuse ja usaldusväärsusega rahvusvahelisel areenil. Need ei ole pelgalt poliitilised deklaratsioonid, vaid tingimused kestliku arengu, stabiilsuse ja rahu tagamiseks ja seeläbi investeerimiskindluse saavutamiseks partnerriikides.</p> <p>Kavandatav instrument „Global Europe“^{[1][1]} näib olevat tõhus raamistik, mille kaudu EL neid eesmärke oma välissuhetes saab edendada. See toetab neid eesmärke süsteemselt ja õigusriigi seisukohast põhjendatult, ühendades liidu väärtuspõhise välispoliitika ning strateegilised huvid.</p> <p>„Global Europe“ määruse ettepaneku artikli 9 kohaselt püüab liit edendada, arendada ja tugevdada demokraatia, hea valitsemistava ja õigusriigi põhimõtteid ning inimõiguste ja põhivabaduste austamist. Seejuures on oluline tagada partnerriikide ja -piirkondade ning kodanikuühiskonna kaasamine ning avatud dialoog. Niisugune kaasatus toetab läbipaistvust, suurendab avaliku võimu vastutust ja aitab kujundada õigusriiki alt üles.</p> <p>Õigusriigi aspektist saab instrumendi puhul välja tuua ka järelevalve- ja kontrollimehhanismide selguse. Komisjonile antud rakenduspädevus vastavalt Euroopa</p>	<p>kokkuvõttes ja järgmistes seisukohtades:</p> <p>5.6, kus muuhulgas peame oluliseks EL väliskoostöö vahenditest toetada demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste edendamist;</p> <p>5.9, mis puudutab partnerriikide kestliku arengu terviklikku toetamist ning kvaliteetse digitaalse taristu rajamist.</p>
--	---	--

^{[1][1]} Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus, millega luuakse instrument „Globaalne Euroopa“, COM(2025) 551, 2025/0227 (COD)

	<p>Parlamendi ja Nõukogu määrusele (EL) nr 182/2011 tagab, et rakendusmeetmed võetakse vastu ühtsetes tingimustes, liikmesriikide osalusel ja läbipaistvalt. See tugevdab õiguskindlust ning tagab, et liidu väärtused ja õigusriigi põhimõtted on kaitstud ka kriisiolukordades, kus võib tekkida oht rahule, demokraatialle või põhiõigustele. Komisjonile antud pädevus võtta vastu viivitamatult kohaldatavaid rakendusakte on õiguspoliitiliselt põhjendatud erand, mille eesmärk on kaitsta liidu põhiväärtusi olukordades, kus viivitus ohustaks nende elluviimist.</p> <p>Eelnevat arvestades võib järeldada, et instrument „Global Europe“ on vahend, mis võimaldab tagada, et Euroopa Liit jääks rahvusvahelisel areenil väärtuspõhiseks, õiguspäraseks ja usaldusväärseks tegutsejaks, kelle tegevus toetab demokraatlikke institutsioone, inimõigusi ja õigusriigi kestlikkust üleilmselt.</p> <p>Tervitame Global Gateway strateegia arvestamist „Global Europe“ instrumendis ja rõhutame turvalise ning kvaliteetse digitaalse taristu – eelkõige võrkude ja andmekeskuste – kriitilist rolli partnerriikide säästva arengu ja vastupanuvõime edendamisel. Leiame, et instrumendi rakendamine peaks olema sujuv ja tulemustele orienteeritud, minimeerides bürokraatiat ja toetades kindlalt ELi väärtusi, mis tagab instrumendi mõjususe. Siia hulka kuulub kooskõla ELi 5G tööriistakasti turvaeesmärkide ja Euroopa Komisjoni veealuste kaablite turvalisuse soovitusetega, tagades andmete suveräänsuse, võrgu terviklikkuse ja usaldusväärse ühenduvuse.</p>	
Sotsiaalministeerium	Sotsiaalministeerium on määrusega tutvunud ning	Arvestame märkusega. Ukraina toetamine

	täiendavaid küsimusi, tähelepanekuid ega ettepanekuid ei ole. Toetame Global Europe instrumendi lähenemist, mis arvestab käesoleva perioodi kogemusi ja esile kerkinud väljakutseid. Eelarve ja selle jaotuse osas puudub Sotsiaalministeeriumil pädevus hinnangu andmiseks. Eesti jaoks olulised teemad on selgelt esile toodud, sh seonduvalt Ukraina ja teiste riikide võimalikuga liitumisega.	ja EL laienemine on kajastatud seisukohtades 5.2 ja 5.3.
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	REMil ettepanekuid ei ole.	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	<p>1. Toetame Global Europe algatuse eesmärki koondada seni killustunud välistegevuse rahastusvahendid ühtse ja paindliku instrumendi alla, mis tugevdab ELi strateegilist mõju ja võimekust reageerida nii sisemistele, kui välistele kriisidele.</p> <p>Oluline on, et uus instrument looks selgema silla, konkreetsemad puutepunktid ELi välistegevuse ja sisemise konkurentsivõime poliitikate vahele (sh Euroopa konkurentsivõime fond – ECF). Kas MFF fondide vahelise sünkroniseerimise jaoks luuakse ka vajalikud mehhanismid, mis võimaldaksid nt Global Europe ja ECF-i vahel projektipõhist koordineerimist – nt ühine platvorm või aruandlusvoog strateegiliste investeeringute jälgimiseks kolmandates riikides?</p> <p>MKM peab oluliseks, et „Team Europe“ lähenemist täiendab tugevam ettevõtete kaasamine projektides, mida viiakse läbi sihtriikides/partnerriikides - projektid peavad hõlmama lisaks arenguabile ka sidemete loomist EL ettevõtete ja sihtriigi turgude vahel. On tähtis, et kolmandate riikide ettevõtetega koostöös ehitatakse</p>	<p>Oleme märkusega arvestanud määruse eelnõu esialgsete mõjude analüüsi kokkuvõttes ja järgmistes seisukohtades:</p> <p>5.7, mis puudutab instrumendi programmide koostamist ja rakendamist läbi Euroopa tiimi (Team Europe) lähenemise;</p> <p>5.8, milles toome välja ELi ettevõtete, sealhulgas väikese ja keskmise suurusega ettevõtete, osaluse olulisuse Global Gateway projektides.</p> <p>Ukraina toetamise seisukohalt nõustume MKM-iga, et Globaalse Euroopa instrumendi kaudu peaks pakkuma nii ühinemiseelset abi kui toetama Ukraina ülesehitust ja majanduse elavdamist. Komisjoni poolt välja pakutud Ukraina reserv on ettepaneku järgi peamiselt ette nähtud taastamis- ja ülesehitustööde ning ühinemiseelse abi rahastamiseks. See hõlmab makrofinantsabi, mis põhineb</p>

	<p>üles infrastruktuure ning tootmisvõimsuseid, mis loob soodsad tingimused kestlikeks majandussuhteid, suurendab Euroopa ettevõtete nähtavust ning tugevdab liidu strateegilist mõju sihtriikides.</p> <p>2. Global Europe peab muutuma süsteemsemaks: rahastuse kaudu võiks eelistada lahendusi, kus kasutatakse Euroopa päritolu tehnoloogiate ja lahenduste eksporti, teadmisi ja tööjõudu. See toetab „Open Strategic Autonomy“ eesmärgi ning loob lisandväärtust nii sihtriikides kui ELis. Vähemalt sama oluliseks peame ettevõtluse ja innovatsiooni sidumist arengukoostööga. Fondi vahendite kasutamisel tuleks rakendada äridiplomaatilist lähenemist – tugevdada Euroopa (sh Eesti) ettevõtete rolli Global Gateway projektides ning laiendada Team Europe investeerimisplatvormi erasektori kaasamiseks.</p> <p>Rakendamisaabil tuleks arvestada arenguabi jagunemist Ukraina suunal – Global Europe peaks koondama erinevate instrumentide (nt Ukraine Facility, Reconstruction Facility) vahelised vahendid ja tagama, et nende kaudu toetatakse ka majanduse elavdamist ja ettevõtluse arengut (nt tööstuse taastamine, tarneahelad, energia- ja digilahendused). On oluline, et Global Europe jätkaks Ukraina suunal senist pre-accession + reconstruction lähenemist, kus liitumisprotsess on tihedalt seotud majandusliku ülesehitusega.</p> <p>3. Geograafiline fookus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aafrika: Eesti huvi on eeskätt IT- ja digiarengu koostöös, sh e-valitsemine, küberturvalisus ja andmemajandus. Eesti ettevõtetel on potentsiaal osaleda ELi digitaalsetel taristuprojektidel (mh avalikus 	<p>tulemuspõhisel plaanil, ning investeerimisraamistikku, mis sisaldab rakenduspartneritele mõeldud laene, eelarvelisi garantiisid ja segarahastust. Toetuse täpsem jaotumine otsustatakse iga-aastaste eelarvemenetluste käigus, kuid Ukraina fiskaalse jätkusuutlikkuse säilitamiseks on soov Ukrainale esimeses järjekorras tagada piisav tagastamatu abi. Lisaks Ukraina reservile saab EL kasutada ka Euroopa sambast vahendeid sihipäraste tegevuste jaoks Ukraina suunal: humanitaarabi, regionaalne koostöö, kriisireaktsioon, kerksuse ja konkurentsivõime tugevdamine, osalemine teatud ELi programmides assotsieeritud riigina (näiteks Euroopa ühendamise rahastu (CEF) ja Erasmus+). Ukraina toetamist määruse eelnõus puudutab seisukoht 5.2.</p> <p>MKMi 3. punktis välja toodud geograafilised piirkonnad kattuvad välisministeeriumi seisukohaga 5.4, milles leiame, et välispoliitiliselt on Eesti jaoks olulisim keskenduda Euroopa naabrusele ja Sahara-tagusele Aafrikale. Digikoostöö olulisuse toome välja seisukohas 5.6.</p> <p>Globaalse Euroopa instrumendi ja Euroopa konkurentsivõime fondi sünkroniseerimise osas on komisjon hetkel töötamas kahe põhilise töösuunaga: 1) koostöö tõhustamine Euroopa</p>
--	--	--

	<p>sektoris).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tööstuse ja tarneahelate vaatest on meile prioriteetne Ukraina, Lääne-Balkan, laheriigid (Gulf states) ning EFTA (European Free Trade Association) riikidest Norra ja Island, kus näeme võimalusi tööstuskoostööks (energeetika, rohetechnoloogiad, ehitusmaterjalid, kriitilised toorained). <p>4. Global Europe raamistik on üks mitmetest algatustest, mille abil saame vähendada ELi strateegilisi sõltuvusi ja luua uusi tootmisvõimekusi partnerriikides (nt rohetechnoloogiad, AI, küberturvalisus, energiasüsteemid).</p> <p>5. Instrumendi rakendamisel on oluline lähbipaistvus ja liikmesriikide järjepidev kaasatus. Tuleb tagada, et Team Europe mehhanismid ei jää pelgalt poliitilisteks raamideks, vaid looksid reaalseid majanduslikke võimalusi ELi ettevõtetele.</p> <p>6. Toetame lähenemist, mis võtab Global Europe meetmete kavandamisel arvesse ka liikmesriikide riiklikke arengu- ja innovatsiooniprogramme, et soodustada sünergiat ELi-sisese tööstuspoliitika ja välisrahastuse vahel.</p>	<p>ekspordikrediidiagentuuride vahel, tugevdamaks nende omavahelist koordinatsiooni Euroopa ettevõtete investeringute edendamisel ELi välistes riikides; 2) investeringute toetamine kriitiliste toormete hankimisel kolmandatest riikidest, toetades samaaegselt ELi strateegilisi huve ning partnerriigi arengut. Kriitiliste toormete vallas on komisjonil kavas luua eraldi rahastu, mis koondaks vahendeid nii konkurentsivõime fondist kui Globaalse Euroopa instrumendist. Koostööd konkurentsivõime fondi ja Globaalse Euroopa instrumendi vahel saab edendada ka läbi projektide ühisfinantseerimise, mis panustavad samaaegselt mõlema instrumendi eesmärkide täitmisse. Selliste ühiste projektide väljatöötamine hakkab toimuma <i>ad hoc</i> põhimõttel. Ühine instrumentide rakendamise jälgimine hakkab toimuma vastavalt tulemusraamistikus sätestatud põhimõtetele, luues seeläbi ühtse raamistiku kõigi instrumentide monitoorimisel ja raporteerimisel.</p>
Kultuuriministeerium	<p>Meetme paindlikkus on väga oluline. EE poolt kaitseme välisvahendite ambitsiooni ja et summasid ei vähendataks.</p>	<p>Märkus toetab Välisministeeriumi poolt esitatud seisukohti.</p>
ESTDEV	<p>1) ESTDEV vaates on oluline, et meie tugevused /</p>	<p>Arvestame kommentaaridega määruse</p>

	<p>valdkonnad ja välispoliitiliselt olulised piirkonnad (Euroopa ja Ida/Lõuna-Aafrika) oleksid kindlasti kaetud ka tulevases raamistikus kui nende valikuteni jõutakse.</p> <p>2) On väga tervitatav, et välispoliitika erinevad tööriistad on suurel määral toodud üheks instrumendiks, et karistavate poliitikate kõrval on ka motiveerivaid (kaubandus, investeeringud, arengukoostöö) ning EL (välis-)poliitilised valikud informeerivad rohkem ka arengukoostööpoliitikat (ja vastupidi), mis loodetavasti vähendab tulevikus ka välispoliitika killustumist ja võimaldab ka oluliste probleemide ja nähtuste adresseerimist (kliima, elurikkuse kadu, saastumine, ränne).</p> <p>3) EL laienemine on üks kõige olulisem fookus kõigile EL instrumentidele ettevaatega 2035 (eelarveperioodi lõpp). Mida konkreetsem on väljendatud ambitsiooni tase, seda konkreetsem ja tulemuslikum on ka arengukoostööagentuuride kaudu tehtav toetav projektitegevus ja ka sihtriikide motivatsioon. Tuleb vältida olukorra (taas-)tekkimist, kus ühed teesklevad reforme ja teised teesklevad tasumist. Laienemispoliitika laiem kasu seisneb muidugi mitte vaid julgeoleku ja heaolu võõndi kasvatamises aga naabrus/laienemine on EL välispoliitika edukuse proovikivi, mis kaasnevalt lisab ELi eduloona ka tähelepanuväärse reformikogemuse kui ka (lõpuks) täiendava rahastuse.</p> <p>4) Väga tervitatav on Ukraina ülesehituse ja reservi sissetoomine ning selle hoidmine eelarvest väljas (100 mld), kuid Ukraina õppetunde arvestades</p>	<p>läbirääkimistel. Märkus toetab Välisministeeriumi seisukohti laienemise (5.3), Ukraina reservi (5.2) ja instrumentide ühendamise osas (5.1). Samuti oleme kommentaaridega arvestanud määruse eelnõu esialgsete mõjude analüüsi kokkuvõttes.</p> <p>Oleme nõus vajadusega ühendada arengukoostöö eesmärgid paremini EL üldiste välis- ja julgeolekupoliitiliste eesmärkidega ja oleme seda ka määruse läbirääkimiste käigus tõstatanud. Peame väga oluliseks kommentaari Globaalse Euroopa instrumendi valitsemise ja EEAS-i tugevama rolli teemal, sellesisulised arutelud on liikmesriikide vahel määruse läbirääkimistel käimas ning oleme kommentaaridega arvestanud Eesti seisukoha täiendamisel punktides 5.1, 5.5 ja 5.12.</p> <p>Punkt 6) puhul on Eesti seisukoht kajastatud MFF tulemusraamistiku seletuskirjas <i>[kiidetud heaks Vabariigi Valitsuse 4. detsembri 2025. aasta istungil]</i>.</p>
--	--	--

	<p>võiks tulevikus olla vähemalt tsiviilne küberabi, demineerimine ja veteranipoliitika ühemõtteliselt ODA-kõlbulik (sõjast tingitud probleemid on ajas kasvavad).</p> <p>5) Global Europe valitsemise puhul on oluline leida õige tasakaal, ühest küljest tagada liikmesriikide osalus selle programmeerimises eriti strateegilisel otsusetasandil (takerdumata siiski ühehäälsusnõudesse ja üritamata tagasi keerata pikalt toiminud poliitikaid nagu EL ainupädevuses olev kaubanduspoliitika või jagatud pädevuses olev arengukoostöö), samas teisest küljest mitte ära kärpida algatusõigust ning võimendada juba ühtses välispoliitikas kuhjunud probleeme, mida hästi ilmestavad ka kahe väga põhimõttelise tähtsusega kriisi/sõja - Ukraina ja Lähis-Ida – otsustusprotsessid EL sees. Eesti kui väikeriigi perspektiivis peaks olema tugevad Euroopa institutsioonid, tugevad ühispoliitikad ja ka tugev ühtne Euroopa maailmas (sh Team Europe). Võiksime seetõttu oluliseks pidada, et Euroopa Komisjoni asepresidendil ja ühtlasi välispoliitika kõrgel esindajal tema Euroopa Komisjoni kuues oleks ka tööriistad ning juhtiv roll Komisjoni sees võrdlemisi killustatud välispoliitika meeskonna vedamisel (k.a GE eelarvestamise protsess ja programmeerimine).</p> <p>6) Lihtsustamise loogika on väga tervitatav. Samas peaks programmeerimise tasandil tehtavad lihtsustused (vähem fonde, programmeerimine, seosed välis- ja sisepoliitikatesse jne) jõudma ka rakendustasandile ja kindlasti mitte tähendama</p>	
--	--	--

	<p> leevendust ülakorrusel ning kaasneva keerukuse ja halduskoormuse veeretamist “allkorrusele” rakendustasandile. GE ettepanek ja mõjuhinna dokument on selles osas kahetsusväärset väheinformatiivne, samas kui suur osa neist kohustustest on otse (finantsmäärus, fondimäärused, rakendusaktid) või kaude (riigihanked, riigiabi reeglid, raamatupidamine, audit, isikuandmete kaitse, keskkonnaaruandlus jne) samuti Euroopa Komisjoni kontrolli all ja vajadusel muutetav. Meie jaoks on oluline, et nendel eelarveläbirääkimistel võtaks Rahandusministeerium (kui peamine MFF rakendamise eest vastutaja ja ka riigile tugiteenuse osutaja) muuhulgas suuremal määral kui seni fookusesse eelarve rakendamise osa, sealhulgas lihtsustamise ja tulemuspõhise eelarvestamise. Viimane võiks tuua kaasa tuua nihke üha koormavamalt tegevuste mõõtmiselt tulemuste hindamisele ning tuua kaasa lihtsustusi eelarve rakendamisel ka projektide tasandil (aruandluse ja tõendite mahukus, tööajatabelite pidamine, korduvauditeerimine ja järelauditeerimine jne). </p>	
--	---	--